

Dom ze snów Herbstów

Materiały zgromadzone przez kuratorki w toku badań archiwalnych pozwoliły odkryć zapomniane fakty i wykreować obraz życia rodziny Herbstów, stając się jednocześnie przyczynkiem do poznania społeczno-kulturowych realiów Łodzi z początków XX wieku.

Podczas zwiedzania wystawy należy pamiętać, że odnosi się ona do lat, które nastąpiły po pierwszej wojnie światowej, do epoki wielkich zmian polityczno-gospodarczych. Łódź ponosiła w tym czasie konsekwencje nie tylko znaczących strat i zniszczeń wojennych w przemyśle włókienniczym, ale też zamknięcia – w następstwie rewolucji październikowej – chłonnych rynków zbytu w Rosji.

Oryginalną przestrzenią wystawową Domu ze snów stała się ekspozycja wnętrz pałacu Herbstów, na którą nałożony został swoisty kostium. Na potrzeby wystawy wnętrza wypełniono strojami, bibelotami i przedmiotami codziennego użytku przywołującymi minioną epokę. Wchodząc do tak zorganizowanej przestrzeni, widz staje się uczestnikiem swego rodzaju gry wyobraźni. Na rzeczywiste obrazy wnętrz mieszkalnych nałożony został oryginalny „komentarz” do wystawy – dźwiękowy spektakl, przedstawienie teatralne, które pozwala widzowi pełniej odczuć ducha lat 20. Sceny odgrywane przez aktorów przekształcają pałacowe wnętrza w scenę wyobraźni.

Głównymi bohaterami opowieści o „domu ze snów” są Aleksandra i Leon Herbstowie, którzy zamieszkali w pałacu na Księżym Młynie właśnie w latach 20. XX wieku. Leon (1880–1942), syn Matyldy i Edwarda Herbstów, pracował w rodzinnym przedsiębiorstwie noszącym nazwę Zjednoczone Zakłady K. Scheiblera i L. Grohmana, pełniąc wysokie funkcje w zarządzie fabryki. W 1918 roku poślubił w Moskwie Aleksandrę (1889–1971). Często gościem w ich domu była Matylda Herbstowa (1856–1939), z domu Scheibler, wdowa po Edwardzie (1844–1921). W latach 20. XX wieku mieszkała głównie w Sopocie, w willi należącej do rodziny. Matylda z pasją włączała się w działalność charytatywną. Szczególną opieką otaczała szpital pediatryczny Anny Marii w Łodzi, poświęcony pamięci jedynej jej i Edwarda córki.

Wystawa w pałacu na Księżym Młynie wprowadza widza w świat zapomnianej już nieco epoki, jednak za sprawą słuchowiska i nowej aranżacji wnętrza wszystkie te postaci ponownie pojawiają się w domu Herbstów – w Domu ze snów.

Muzeum zaprosiło do współpracy Andrzeja Barta, który na podstawie scenariusza wystawy opracowanego przez kuratorki przygotował tekst słuchowiska. Nagranie z udziałem wybitnych polskich aktorów zostało zrealizowane w Teatrze Polskiego Radia.

Kuratorki wystawy: Dorota Berbelska, Magdalena Michalska-Szałacka

Obiekty prezentowane na wystawie Dom ze snów pochodzą z kolekcji Adama Leja, Centralnego Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, Muzeum Miasta Zgierza, Muzeum Zamkowego w Pszczynie, Marii Cybulskiej, Muzeum Sopotu oraz ze zbiorów Muzeum Pałac Herbstów.